

Együtt a vízügy és a környezetvédelem

A cél: irtás helyett gondozás

A Tisza határvízi szakaszánál, Csongrád megyében kezdődik a Vásárhelyi-terv továbbfejlesztése nevű árvízvédelmi koncepció végrehajtása, pontosan egy év múlva, jövő ősszel. A hullámtereken elvégzendő munkák során – mint erről a közelmúltban tartott kormányülésen döntés született – mindenképpen figyelembe veszik a természetvédelmi szempontokat is.

A Tisza-hullámtéren bizonyos helyeken úgynevezett nagyvízi medret kell biztosítani a folyó számára, hogy az árvizek gyorsabban le tudjanak vonulni. – Ennek érdekében a hullámtér egy-egy sávjában valóban ki kell termelni a növényzetet. Ez azonban semmiképpen sem jelent erdőirtást, s főleg nem jelenti a természetvédelmi értéket képviselő erdőállományok eltávolítását – mondta lapunknak Szilávik Lajos, a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium területi vízgazdálkodási főosztályának vezetője. A minisztériumot azért kerestük meg, mert Csongrád megyei természetvédők aggodalmuknak adtak hangot a hullámtéri erdők jövőjével kapcsolatban. Úgy hírlett, az elsősorban árvízvédekezésre összpontosító terv „feláldozza” a hullámtéri erdőket a gyorsabb vízlefolyás biztosításáért.

A főosztályvezető elmondta: a hullámtérben a különféle inváziós, tájidegen – s természetvédelmi szempontból sem kívánatos – növényzet elbujránzása okozza a fő gondot. Nemcsak magát az árvízlevonulást lassítja, de mert a

Csak az értéktelen növényzetet távolítják el a Tisza-hullámtérből.

Illusztráció: Tésik Attila

lelassított áramlás lerakja a levegő iszapot, fokozatosan fel is tölti a területet. Ilyen például a gyalogakác, a zöld juhar, a vaddohány. Ezeket az állományokat valóban ki kell termelni egyes helyeken. Ugyanakkor természeti értéket jelentő, őshonos, hullámtérre jellemző fajokból álló erdőállományokat nem termelnek ki, legfőlegbb ültetvényeket, elsősorban nemes nyárasokat, amelyek egyébként is kevés itteni növény- és állatfaj számára biztosítanak életteret.

A kitermeléssel azonban nem fejeződik be a munka, a területet gondozni kell, ennek híján néhány év alatt újra ellepnek az inváziós növények a hullámtérrel, mintha mi sem történt volna. E

gondozás alkalmazkodik a hullámtéri viszonyokhoz. Például legelővé alakítják a volt gyalogakác-dzsungelek, ültetvények helyét ligetszerűen, ritkásan telepített, hullámterekre jellemző, őshonos fákkal, itt például szürke marhát lehet legeltetni, s az egykor kiterjedt hullámtéri gyümölcsösöket is följújthatják, a mindezt vállaló gazdák támogatásban részesülnek. Az említett hasznosítási formákkal a természetvédelmi szervezetek is egyet-értének.

– A még pontosabb egyeztetés érdekében felkerem hét természetvédelmi civil szervezetet, melyek tevékenysége a Tiszához is kötődik. A tervezők megismertetik velük a koncepció rész-

leteit, s nyílt tervezési eljárás keretében, vízügyi és természetvédelmi szempontok együttes figyelembevételével születik végleges döntés arról, hogy hol, milyen beavatkozásokra kerül sor a hullámtereken – hívja fel a figyelmet Szilávik Lajos. A minisztérium a Kiss Ferenc Csongrád Megyei Természetvédelmi Egyesülethez (Csemete) is eljuttatta a felkérést. Az első, egyeztető megbeszélésre jövő héten kerül sor. – Közös érdekünk, hogy Vásárhelyi Pál egykori műve az árvíz- és természetvédelem szempontjainak együttes figyelembe vételével kapja meg végső, korszzerű arculatát – mondta a főosztályvezető.

F. CS.

Csongrád megye: hatvanból huszonegy elmaradott település

Kongatható a vészharang

Folytatás az 1. oldalról

A Csongrád megyére vonatkozó fejlettségi mutatókat a Területi információk füzetek 5. száma adja közre. A Csongrád Megyei Önkormányzat e kiadványából az is kiderül, hogy a mi hatvan településünk mutatói alapján számítható átlagnál csak a két megyei jogú város, vagyis Szeged és Hódmezővásárhely, továbbá a megyeszékhely vonzáskörzetéhez tartozó két falu, Deszk és Újszentiván fejlettebb. Ugyanakkor az itt abszolút első Szeged az országos rangsorban csak az 51., míg Csegele a 3062. helyet foglalja el. A különböző évek adatait összevetve meg az látható: a rangsorban lefelé csúszik valamennyi Csongrád megyei település. Az okok között a két legfontosabb: a gazdaság helyi szerkezete rossz, késnek a fejlődést megalapozó beruházások.

A város és vidéke alkotta hét itteni egység közül a legmagasabb átlagos fejlettséggel a szegedi, a legalacsonyabbal a mórakalmi rendelkezik. A két szélső pólus között kialakult erősrend: második a hódmezővásárhelyi, harmadik a szentesi, negyedik a makói, ötödik a csongrádi, míg hatodik a kistéleki kistérség. De valamennyiükre igaz, hogy a legfejlettebb a térségközpont, s onnan minél távolabb található a vonzáskörzetbe tartozó település, annál

rosszabb adatok jellemzik. Az elmaradottság és a magas munkanélküliség alapján csak kicsit másfajta a térkép, mely megyénkről rajzolható: így 22 település minősül kedvezményezettnek. E szempontból is romlott a helyzet, ugyanis 1999 óta a kedvezményezett települések száma hárommal, ezáltal a támogatandó lakosság száma huszonkilencezerről negyvenezer főre nőtt. A kistérségek közül a makóinak van a legtöbb támogatott települése: elmaradottsága miatt Királyhegyes és Nagyér, a magas munkanélküliség miatt Ambrózfalva, az elmaradottság és a munkanélküliség együttes jelentkezése miatt pedig Csanádalberti, Kövegy és Magyarcsanak. Az arányok alapján mégis a két homokháti kistérség, a mórakalmi (ahol kedvezményezett település Ásotthalom, Öttömös, Zákány-szék, Ruzsa), valamint a kistéleki (Baks, Balástya, Csegele, Ópusztaszer, Pusztaszer miatt) a listavezető. E két terület szerepel a kormány külön rendeletében felsorolt 42 leghátrányosabb helyzetű kistérség között is.

A Csongrád megyei települések állapota miatt kongatható a vészharang: figyeljenek a politikusok, és ne késlekedjenek tovább a fejlődést segítő döntések meghozatalával.

Ú. I.

Óraállítás

Vasárnap hajnalban megkezdődik a téli időszámítás, ezért az órák mutatóit hajnali 3 órakor 2 órára kell visszaállítani. A vonatkozásban mindez nem okoz fennakadást – közölte a MÁV hétfőn.

Eddig közel ezren pályáztak a megyében

Életjáradék a földért cserébe

Szeptember végéig közel ezer Csongrád megyei idős gazdálkodó döntött úgy, hogy az államnak kívánja eladni földjét. Öten már életjáradékot is kapnak havonta az államtól, a többiek pályázatát most bírálják el.

Az év elejétől a Nemzeti Földalapkezelő Szervezet (NFA) köt szerződést azokkal a főleg idős gazdálkodókkal, akik az államnak akarják eladni termőföldjüket. A vevőként megjelenő állam, valamint a jövőre esedékes uniós támogatás miatt nő a parcellák értéke. Az idén közel 15-20 százalékkal nőtt a termőföld ára. A területalapú támogatás eddig hektáronként 8-9 ezer forint volt, jövő májustól ez 35 ezerre növekszik.

– Szeptember végéig 964 pályázat érkezett be hozzánk a megyéből – tudtuk meg Nyári Károlytól, az NFA Csongrád megyei irodájának vezetőjétől. A gazdák eddig összesen 2 ezer 203 hektárt ajánlottak fel az államnak megvételre, és több mint 758 millió forintot szeretnének kapni érte cserébe.

Ezt a kezdeményezést azért hozta létre az állam, hogy az idős, munkában elfáradt gazdálkodóknak nyugodt öregkort biztosítson. A havonta érkező pénz kiegészíti a nyugdíjat. A termőföld után csak a hatvan éven felülieknek jár életjáradék. Az ennél fiatalabbak csak készpénzért ajánlhatják fel az államnak hektárait.

Az életjáradék függ a föld ér-

Hullámtérben

FARKAS CSABA

A hír most így igaz: nem fosztogatnak, hanem osztogatnak – nem kitermelik az ártéri erdőket, hanem a természetvédelem képviselőivel egyeztetve megvizsgálják, miképp lehet úgy érvényesíteni az árvízvédelem szempontjait, hogy az élővilág se sérüljön. Azon viszont nem csodálkozhatunk: természetvédők ennek ellenkezőjétől tartottak; a „természetvédelem” szó leggyakoribb vonzata – amióta létezik e fogalom – a „kit érdekel” szó szerkezet, továbbá a „minek”. Ez az eset azonban – a hullámtéri erdők és a továbbfejlesztett Vásárhelyi-terv esete – nem az az eset. Az újabb emberi beavatkozás nem további tájrombolás lesz, nem élővilág-szegényítés, hanem fordítottja. Nem a természetes vagy természetesen keletkezett erdőállományt termelik ki a hullámtéren, hanem többek között a gyalogakácot, ami nemcsak gyalogolni, hanem úszni is tud, legjobban árvízkor terjed, mikor magja a folyó által minden-
hová elkerül. Föllelegezhetnek a füzesek, hazai nyárasok és társai, amelyek számtalan élőlénynek biztosítanak táplálkozó-, szaporodóhelyet, és melyek nélkül elképzelhetetlen a Tisza. Aki járt már fenn összeboruló koronájú, alul szinte teljesen szabad – legfőlegbb szeder borította – galériaerdőben, tudja: az ilyen erdők nem fogják vissza a levonuló áradást, zavartalanul áramlik közöttük a víz, ellentétben a gyalogakácos, miegyebes, kefesűrű dzsumbujjal, ami szinte duzzasztóként működik. Hovatovább kiderülhet: nincsenek is alapvető érdekellentétek árvíz- és természetvédelem között. Árvizet a természetvédők sem akarnak, ez egyértelmű, csak azt, hogy az árvíz megelőző munkák ne például tarvágással járjanak. Remélhető, fölmerül az egyeztető tárgyalásokon a kubikgödörök szerepe is. A kubikgödörök nem akadályozzák az ár levonulását, viszont kitűnő halszaporodó helyek és egyáltalán, vizes élőhelyek. Csak össze kellene kötni őket egymással és a folyóval, lefolyásukat zsilippel szabályozni, s az évről évre keletkező ivadékmilliárdok szintén évről évre visszajuthatnának a folyóba; Csongrád megyében a Csemete már el is kezdett ilyen munkákat, a Közép-Tisza vidékén pedig a WWF Magyarország. Egy e szellemben megvalósuló, továbbfejlesztett Vásárhelyi-terv sok emberöltőnyi emléket állíthat vízügy és természetvédelem felelősségteljes, mai irányítóinak.

Buszok a szünetben

Az iskolai őszi tanítási szünet, illetve az október 23-i ünnep miatt megváltozik a Tisza Volán Rt. autóbuszjáratainak menetrendje. Október 21-én a munkanapokon, 22-én a hetek utolsó munkanapján érvényes rend szerint járnak a buszok. Október 23–25-ig a munkaszüneti napok menetrendje érvényes. Október 26-án a hetek első munka- és tanítási napjára meg-

hirdetett időpontokban közlekednek a autóbuszok. Az őszi szünet végéig, október 26-ig nem indítják az iskolai előadási napokra kiírt járatokat. Bővebb fölvilágosítást az autóbusz-állomásokon, a forgalomirányító helyeken, valamint a Tisza Volán Rt. szegedi közönségkapcsolati irodájában, az 62/550-180-as telefonszámon kérhetnek az érdeklődők.

Csongrád megyében eddig mindössze öten kötöttek szerződést az állammal.

Fotó: Miskolczi Róbert

tékétől, illetve a pályázó életkorától. Minél nagyobb aránykorona értékű a föld, minél idősebb a tulajdonosa, annál többet hoz neki havonta a postás. Például, ha átlagos nagyságú földdel (1-3 hektár) rendelkezik a hetvenéves tulajdonos, és úgy dönt, hogy eladja az államnak, élete végéig 20-30 ezer forintot kap érte havonta.

A kiírás szerint csak egy és húsz hektár közötti termőfölddel lehet pályázni. A vásárlási összeg alsó határa 100 ezer, a felső határa pedig 3 millió forint. A számolási alap mindig a vásárlási érték duplája, vagyis hárommillió esetében ez hatmillió. Ha ekkora összegért vesz meg a nagyon jó minőségű földet és igen idős a gazda, ak-

kor akár 200 ezret is kaphat havonta. Ez persze nagyon ritka eset.

Átlagosan egy hektár termőföld ára jelenleg 300 ezer forint. Ez után havonta közel 17 ezret fizetnek. Az életjáradék csak részben és feltételekkel öröklhető. Abban az esetben, ha a szerződéskötés után egy éven belül meghal a volt tulajdonos, akkor a tárgyév végéig öröklhető az életjáradék.

Csongrád megyében jelenleg mindössze öten kapnak életjáradékot a földjük után. Nyári Károly szerint ez a szám az év végére megsokszorozódhat, ugyanis novembertől folyamatosan megkötik a szerződéseket a sikeresen pályázó gazdákkal.

K. T.

HVB Lakáshitelek
Most hitelbírálati díj nélkül!
Az akció 2003. december 31-ig tart.

Mi sem egyszerűbb!

Albérlet vagy törlesztőrészlet?
Melyiket fizetné?
Lakáshitelek a HVB Banktól.
Építésre, bővítésre és korszerűsítésre is!
Hívjon minket most!

További részletek: **06-40/50-40-50**
www.hvb.hu | A HVB Group tagja

HVB Bank